

**Bonitetno izvješće
Privredne banke Zagreb d.d.
za razdoblje 1. siječnja 2012. - 31. prosinca 2012.**

svibanj, 2013. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	4
2. Strategije i politike upravljanja rizicima.....	5
2.1. Katalog rizika.....	5
2.2. Strategija upravljanja rizicima.....	8
2.3. Plan za kapital.....	8
2.4. Politike upravljanja rizicima.....	9
2.5. Funkcija kontrole rizika.....	9
2.6. Ciljevi i politike upravljanja kreditnim rizikom.....	11
2.7. Ciljevi i politike upravljanja operativnim rizikom.....	12
2.8. Ciljevi i politike upravljanja tržišnim rizikom.....	13
2.9. Ciljevi i politike upravljanja rizikom likvidnosti.....	14
2.10. Ciljevi i politike upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke.....	14
3. Obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva.....	15
3.1. Privredna banka Zagreb.....	15
3.2. PBZ Card.....	16
3.3. PBZ stambena štedionica.....	16
3.4. PBZ Invest.....	16
3.5. PBZ Leasing.....	16
3.6. PBZ Nekretnine.....	17
3.7. PBZ Croatia osiguranje.....	17
3.8. Intesa Sanpaolo Card.....	17
3. Jamstveni kapital.....	18
5. Kapitalni zahtjevi i procjenjivanje adekvatnosti internog kapitala.....	20
5.1 Kapitalni zahtjevi prema Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala.....	20
5.2 Procjenjivanje adekvatnosti internog kapitala.....	22
6. Rizik namire i druge ugovorene strane.....	24
7. Kreditni i razrjeđivački rizik.....	25
8. Standardizirani pristup mjerenja kreditnog rizika.....	39
9. Operativni rizik.....	47
10. Izloženost po vlasničkim ulaganjima u knjizi banke.....	47
11. Izloženost kamatnom riziku u knjizi banke.....	49
12. Tehnike smanjenja kreditnog rizika.....	50
12.1. Metodologija.....	50
12.2. Instrumenti kreditne zaštite.....	51

1. Uvod

Privredna banka Zagreb d.d. na temelju čl. 176. stavka 1. Zakona o kreditnim institucija i Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija (u nastavku: Odluka) u nastavku objavljuje konsolidirano izvješće bonitetnih informacija za razdoblje od 01. siječnja 2012. - 31. prosinca 2012. godine.

U ovom izvješću sadržane su kvalitativne i kvantitativne informacije kako propisuje gore navedena Odluka.

Izvješće je javno objavljeno na internet stranici Privredne banke Zagreb (www.pbz.hr).

Potpisi ovlaštenih rukovodećih osoba:

Davor Vodanović
izvršni direktor
Sektor računovodstva

Matija Elrov
viši izvršni direktor
Sektor za upravljanje rizicima

2. Strategije i politike upravljanja rizicima

Sustav upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa za identificiranje rizika, mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima i praćenje rizika, uključujući utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti, planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala te izvješćivanje o rizicima kojima je PBZ Grupa izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju, a podrazumijeva uspostavljenost odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika te uključuje proces upravljanja rizicima.

Korporativno upravljanje, u smislu sustava upravljanja rizicima, uspostavlja se kroz statut i druge interne akte Banke i članica PBZ Grupe kojima se definiraju uloge, zadaci i odgovornosti nadzornih i upravljačkih tijela te višeg rukovodstva, sustav unutarnjih kontrola i kontrolne funkcije, organizacijska shema i poslovi pojedinih organizacijskih dijelova i funkcija.

Kultura rizika obuhvaća opću svjesnost o rizicima na svim razinama Banke i članica PBZ Grupe te odnos i ponašanje zaposlenika prema i u svezi rizika i upravljanja rizicima.

Proces upravljanja rizicima uključuje redovito i pravovremeno identificiranje, mjerenje/ procjenjivanje, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje i praćenje rizika, kao i izvješćivanje o rizicima kojima je PBZ Grupa izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Proces upravljanja rizicima uključuje planiranje i praćenje adekvatnosti kapitala, jasno definiranje i dokumentiranje profila rizičnosti te usklađivanje profila rizičnosti s apetitom za rizik.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, odnosno razinu rizika koju Grupa smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se prvenstveno na razini PBZ Grupe. Apetit za rizik obuhvaća određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koju Banka smatra prihvatljivom, a definira se internim sustavom limita u odnosu na upravljanje svim materijalnih oblicima rizika

Okvir za upravljanje rizicima uspostavljen je propisanim internim propisima i odlukama. Najznačajniji od njih su Opća pravila za upravljanje rizicima kojima se uspostavlja opći okvir za upravljanje rizicima, Katalog rizika, Strategija upravljanja rizicima, Plan za kapital i Politike upravljanja rizicima. Opis navedenih dokumenata slijedi u nastavku.

2.1. Katalog rizika

Katalogom rizika utvrđuju se vrste rizika i njihove definicije koje se primjenjuju u sustavu upravljanja rizicima uspostavljenom na razini PBZ Grupe. U nastavku su navedene vrste rizika obuhvaćene katalogom rizika.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik aktualnog i mogućeg štetnog utjecaja na prihod ili kapital Banke/Grupe koji proizlazi iz štetnih poslovnih odluka ili neprilagodljivosti promjenama u okruženju. Strateški rizik je funkcija kompatibilnosti strateških ciljeva Banke/Grupe, poslovnih strategija i resursa alociranih za ostvarenje tih ciljeva.

Reputacijski rizik

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet Banke/Grupe do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mnijenja o poslovnoj praksi Banke/Grupe, neovisno o tome postoji li osnova za takvo javno mnijenje ili ne. Reputacijski rizik obuhvaća rizik gubitka povjerenja u integritet Banke/Grupe do kojeg dolazi zbog ili povezano s drugim rizicima. Reputacijski rizik obuhvaća rizik usklađenosti u dijelu koji se odnosi na rizik od gubitka ugleda što ga Banka/Grupa može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima. Reputacijski rizik obuhvaća ekološki rizik koji se odnosi na rizik gubitka ugleda što ga Banka/Grupa može pretrpjeti zbog aktivnosti klijenta koje mogu imati nepovoljan utjecaj na okoliš, zdravlje, sigurnost i očuvanje prirodnih resursa ili zbog kršenja propisa iz područja zaštite okoliša.

Kreditni rizici

Kreditnim rizicima smatraju se:

- osnovni kreditni rizik;
- rezidualni rizik;
- razrjeđivački rizik;
- sekuritizacijski rizik;
- rizik države;
- koncentracijski rizik i
- valutno inducirani kreditni rizik.

Osnovni kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci/Grupi.

Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja osnovnog kreditnog rizika kojima se koristi Banka/Grupa manje djelotvorne nego što se očekivalo.

Razrjeđivački rizik je rizik gubitka zbog smanjenja iznosa otkupljenih potraživanja nastalog zbog gotovinskih ili negotovinskih potraživanja dužnika koja proizlaze iz pravnog odnosa s prijašnjim vjerovnikom, na temelju kojeg su nastala potraživanja koja su predmet otkupa.

Sekuritizacijski rizik je rizik da se procjena rizika i upravljačke odluke u potpunosti ne zasnivaju na ekonomskom sadržaju poslova sekuritizacije.

Rizik države je rizik specifičan za plasmane odobrene izvan Republike Hrvatske u okviru međunarodnih kreditnih i investicijskih aktivnosti, a proizlazi iz gospodarskih i političkih čimbenika koji su specifični za određenu državu, te vezano za provedivost ugovora o plasmanu i mogućnosti realizacije kreditne zaštite unutar pravnog okvira pojedine države u određenom vremenskom razdoblju.

Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, izravna ili neizravna, izloženost prema jednoj osobi, odnosno grupi povezanih osoba ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti gospodarski sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni poslovi ili roba, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke/Grupe.

Valutno inducirani kreditni rizik jest rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci/Grupe, a kojemu je Banka/Grupa dodatno izložena zbog odobravanja plasmana u stranu valuti ili uz valutnu klauzulu i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.

Tržišni rizici

Tržišnim rizicima smatraju se:

- pozicijski rizik u knjizi trgovanja;
- valutni rizik i
- robni rizik u knjizi trgovanja.

Pozicijski rizik u knjizi trgovanja je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta ili, kod izvedenoga financijskog instrumenta, promjene cijene odnosno varijable, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja. Pozicijski rizik u knjizi trgovanja dijeli se na opći pozicijski rizik i specifični pozicijski rizik.

Opći pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta nastale zbog promjene razine kamatnih stopa ili većih promjena na tržištu kapitala nevezanih uz bilo koju specifičnu karakteristiku toga financijskog instrumenta.

Specifični pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene pojedinačnoga financijskog instrumenta nastale zbog činitelja vezanih uz njegova izdavatelja, odnosno kod izvedenoga financijskog instrumenta uz izdavatelja osnovnoga financijskog instrumenta.

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene tečaja valute i/ili promjene cijene zlata, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja i/ili stavke u knjizi banke. Ova vrsta rizika ne obuhvaća valutni rizik koji je povezan s nepotpuno konsolidiranim vlasničkim udjelima u knjizi banke.

Robni rizik u knjizi trgovanja je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe, a što utječe na stavke u knjizi trgovanja.

Rizik vlasničkih udjela u knjizi banke s povezanim valutnim rizikom

Rizik vlasničkih udjela u knjizi banke s povezanim valutnim rizikom je rizik gubitka zbog nepovoljnih tržišnih kretanja koja se odnose na nepotpuno konsolidirane vlasničke udjele u knjizi banke, a uključuje i valutni rizik koji je povezan s nepotpuno konsolidiranim vlasničkim udjelima u knjizi banke.

Rizik nekretnina

Rizik nekretnina je rizik gubitka zbog nepovoljnih tržišnih uvjeta u sektoru nekretnina, a odnosi se na nekretnine u vlasništvu Banke/Grupe.

Kamatni rizik u knjizi banke

Kamatni rizik u knjizi banke je rizik gubitka koji proizlazi iz mogućih promjena kamatnih stopa, a koje utječu na stavke u knjizi banke.

Likvidnosni rizici

Likvidnosni rizici su rizici gubitaka koji proizlaze iz nemogućnosti Banke/Grupe da podmiri svoje postojeće ili očekivane novčane obveze o dospjeću.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- likvidnosni rizik financiranja i
- tržišni likvidnosni rizik.

Likvidnosni rizik financiranja je rizik da Banka/Grupa neće biti u stanju efikasno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na svoje redovito dnevno poslovanje ili na vlastiti financijski rezultat.

Tržišni likvidnosni rizik je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti Banke/Grupe da jednostavno napravi prijeboj pozicija (eng. offset) ili eliminira te pozicije po tržišnoj cijeni bilo zbog tržišnog poremećaja ili nedovoljne dubine tržišta.

Rizik namire i rizik druge ugovorne strane

Rizik namire i rizik druge ugovorne strane su rizici gubitka koji proizlaze iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sustava ili vanjskih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik koji se definira kao rizik gubitka zbog utvrđenih naknada ili izrečenih kazni i sankcija proisteklih iz sudskog, upravnog ili drugog postupka po osnovi neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obveza. Operativni rizik uključuje rizik usklađenosti u dijelu koji se odnosi na rizik gubitka zbog izricanja mjera i kazni, na rizik gubitka zbog neusklađenosti s propisima, standardima, kodeksima i internim aktima, te na rizike povezane sa sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma. Operativni rizik uključuje rizik informacijskog sustava u dijelu koji se odnosi na rizik gubitka koji proizlazi iz korištenja informacijske tehnologije odnosno informacijskog sustava.

Osiguravateljni rizik

Osiguravateljni rizik je rizik gubitka zbog smanjenja vrijednosti osigurane imovine, a obuhvaća stvarne ekonomske gubitke i gubitke zbog smanjenja vrijednosti imovine uzrokovanog redovnom revaluacijom tehničkih rezervi i investicija.

Upravljački rizik

Upravljački rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što Banka/Grupa zbog svoje veličine ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sustava i kontrola.

2.2. Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima je dokument kojim Banka, u skladu s poslovnom strategijom, na godišnjoj osnovi na razini PBZ Grupe utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovna načela ovladavanja rizicima, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem PBZ Grupa posluje te uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa u kojem je PBZ Grupa.

U skladu sa strateškim ciljevima definiranim u Strategiji upravljanja rizicima, rizici preuzeti radi postizanja poslovnih planova i ciljeva moraju biti obuhvaćeni primjereno definiranim sustavom upravljanja rizicima. Sve poslovne aktivnosti i povezani rizici, moraju biti usklađeni sa pravilima definiranim za upravljanje rizicima i definiranim strukturama limita. Stoga, usklađenost strategije upravljanja rizicima i poslovne strategije je jedan od ključnih preduvjeta za izvršavanje redovnih aktivnosti. Usklađenost pozicija sa definiranim limitima izloženosti se prati i o tome se izvješćuje na redovitoj osnovi.

2.3. Plan za kapital

Planom za kapital Banka, na godišnjoj osnovi na razini PBZ Grupe, konkretizira i precizira provođenje strateških ciljeva i smjernica za planiranje kapitala te utvrđuje vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na utjecaj makroekonomskih činitelja i promjenu smjera ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Banka udovoljavati kapitalnim zahtjevima u budućnosti, relevantna ograničenja vezana za kapital (npr. učinak izmjene propisa ili donošenja novih propisa), kao i opći plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima (npr. način pribavljanja dodatnoga kapitala, ograničavanje poslovne aktivnosti ili primjena tehnika smanjenja rizika). Uprava Banke na godišnjoj osnovi donosi plan za kapital.

2.4. Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dokumenti kojima Banka, po potrebi, na godišnjoj osnovi na razini PBZ Grupe konkretizira i precizira provođenje strategije upravljanja rizicima. Politike se donose za upravljanje jednim rizikom ili većim brojem rizika, a njima se prvenstveno utvrđuju smjernice za ovladavanje rizicima te osnovni limiti i indikatori u odnosu na koje će se analizirati profil rizičnosti i izloženost rizicima.

Isto tako, sustav upravljanja rizicima uspostavlja se na razini PBZ Grupe te podrazumijeva usklađenost i koordiniranost aktivnosti svih članica PBZ Grupe u pogledu upravljanja rizicima, uključujući usklađenost internih akata članica PBZ Grupe s internim aktima Banke.

Uprava osigurava odgovarajuću primjenu strategije upravljanja rizikom koja se utvrđuje u politikama za upravljanje rizicima za:

- kreditni rizik;
- operativni rizik;
- tržišne rizike;
- kamatni rizik u knjizi banke i
- likvidnosni rizik.

Uprava Banke redovito analizira profil rizičnosti PBZ Grupe kao i cjelokupnu poziciju Banke uzimajući u obzir faktore koji mogu utjecati na profil rizičnosti Banke. U Banci postoji dobro definiran sustav praćenja i izvješćivanja o rizicima i adekvatnosti internog kapitala s ciljem osiguravanja pravovremenog informiranja sudionika u sustavu upravljanja rizicima i donositelja poslovnih odluka. Izvješćivanje se, ovisno o vrsti i primatelju izvješća, provodi na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi. Sustav za izvješćivanje i mjerenje rizika u najvećoj mjeri bazira se na Datawarehouse-u (DWH) kao izvoru jedinstvenih podataka za ukupni portfelj te služi i kao baza za kreiranje izvješća o izloženosti rizicima. U široj primjeni DWH obuhvaća aplikacije i posebno organizirane baze podataka te se za različite dijelove procesa upravljanja pojedinim rizikom koristi više aplikacija.

2.5. Funkcija kontrole rizika

Funkcija kontrole rizika organizirana je u makroorganizacijskim jedinicama Grupe za upravljanje i kontrolu rizika – Sektoru za upravljanje rizicima i Uredu za validaciju, osiguravajući usklađenost Banke sa strategijama i politikama upravljanja rizikom. Funkcija kontrole rizika definira i procjenjuje adekvatnost sustava upravljanja rizicima i prati ukupnu izloženost riziku. Cilj funkcije kontrole rizika Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unaprjeđenju sveobuhvatnog i učinkovitog sustava za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je proporcionalan prirodni, obuhvatu i složenosti usluga koje Banka pruža i usklađen sa profilom rizika Banke i Grupe PBZ¹, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve Hrvatske narodne banke i smjernice Intese Sanpaolo SpA.

Funkcija kontrole rizika Banke provodi sljedeće aktivnosti:

- predlaganje Upravi Banke Općih pravila za upravljanje rizicima i pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala - ICAAP);
- predlaganje Upravi Banke minimalno potrebne razine implementacije upravljanja rizicima u pojedinim članicama PBZ Grupe za interne akte koje donosi Uprava Banke te detaljnije propisivanje i koordiniranje implementacije minimalnih zahtjeva u članicama PBZ Grupe;
- donošenje metodologija iz područja upravljanja rizicima, uz suglasnost Člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika;

¹ U skladu s identificiranim rizicima i njihovoj značajnosti, temeljem identifikacije rizika provedene u prosincu 2012.g. i sažeto prikazane u Mapi identificiranih rizika.

- donošenje uputa kojima se detaljno propisuje identificiranje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima;
- donošenje uputa kojima se detaljno propisuje provođenje aktivnosti validacije internog sustava za upravljanje rizicima;
- predlaganje Upravi Banke pristupa za izračun adekvatnosti jamstvenog kapitala;
- donošenje priručnika, uputa i metodologija za planiranje, izračun i praćenje adekvatnosti kapitala (jamstvenog i internog);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti sukladno strategiji upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke, višem rukovodstvu i drugim članicama PBZ Grupe aktivnosti za ovladavanje rizicima, sukladno strategiji i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke, višem rukovodstvu i drugim članicama PBZ Grupe integriranje upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- predlaganje Upravi Banke pravilnika i metodologija za validaciju internog sustava za upravljanje rizicima;
- provođenje aktivnosti identificiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala;
- provjeravanje primjene i djelotvornosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i djelotvornosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvješćivanje o rizicima i adekvatnosti kapitala višeg rukovodstva Banke, članica PBZ Grupe, Člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Kreditnog odbora Banke, Sektora za unutarnju reviziju Banke, Odbora za reviziju Banke i Sektora za compliance Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvješćivanje Intese Sanpaolo SpA o rizicima i adekvatnosti kapitala;
- koordiniranje ispunjavanja zahtjeva Intese Sanpaolo SpA u pogledu upravljanja rizicima u članicama PBZ Grupe;
- predlaganje Upravi Banke Godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i donošenje operativnih planova aktivnosti na temelju Godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;
- predlaganje Upravi Banke Godišnjeg plana rada funkcije validacije internog sustava za upravljanje rizicima;
- izvješćivanje Uprave Banke te Odbora za reviziju Banke ili Nadzornog odbora Banke o radu Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvješćivanje Uprave Banke, te Odbora za reviziju Banke ili Nadzornog odbora Banke o rezultatima rada funkcije validacije internog sustava za upravljanje rizicima.

Pored navedenih poslova, Funkcija kontrole rizika Banke obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa pozitivnim propisima, zahtjevima Intese Sanpaolo SpA, kao i internim aktima Banke.

2.6. Ciljevi i politike upravljanja kreditnim rizikom

Sustav upravljanja kreditnim rizikom je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, procesa, postupaka, sustava i resursa za utvrđivanje, mjerenje odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku, odnosno upravljanju kreditnim rizikom u cjelini, te podrazumijeva uspostavu odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture upravljanja kreditnim rizikom.

Temeljni elementi sustava upravljanja kreditnim rizikom Banke i Grupe jesu:

1. Strategija upravljanja rizicima te politika upravljanja kreditnim rizikom i s njime povezanim rizicima koja predstavlja konkretizaciju strategije u terminima ukupnog apetita za kreditni rizik, limita te indikatora praćenja profila rizičnosti.
2. Ključni procesi² sustava upravljanja kreditnim rizikom:
  - proces odobravanja plasmana;
  - proces praćenja plasmana;
  - proces ranog otkrivanja povećanog kreditnog rizika;
  - proces klasifikacije plasmana sukladno odlukama HNB-a;
  - proces upravljanja problematičnim plasmanima;
  - proces upravljanja instrumentima kreditne zaštite;
  - proces analize portfelja i praćenja kreditnog rizika;
  - proces izračuna adekvatnosti jamstvenog kapitala za kreditni rizik;
  - proces izračuna internog kapitala za kreditni rizik i testiranje otpornosti na stres;
  - proces validacije internog sustava za upravljanje kreditnim rizikom.

Uloge i odgovornosti u ključnim procesima sustava za upravljanje kreditnim rizikom dodijeljene su sljedećim makroorganizacijskim dijelovima:

- Sektor za upravljanje rizicima;
- Sektor za procjenu kreditnog rizika;
- Sektor za naplatu potraživanja;
- Ured za validaciju;
- Sektor za kreditnu administraciju;
- Sektor unutarnje revizije;
- Sektor pravnih poslova;
- Funkcija ugovaranja plasmana, koja je organizirana kroz više organizacijskih dijelova.

Zasebnim internim aktom definirana je i uspostavljena funkcija kontrole rizika čija zaduženja u dijelu kontrole kreditnih rizika obavljaju Sektor za upravljanje rizicima te Ured za validaciju.

---

² Ključni procesi sustava za upravljanje kreditnim rizikom usklađeni su sa zahtjevima Odluke o upravljanju rizicima Hrvatske narodne banke. Radi jednoznačnosti i transparentnosti u definiciji i tumačenju procesa kako su definirani u Zbirci propisa za upravljanje kreditnim rizikom i ARIS modelima Banke, u posebnom dokumentu mapirani su ključni procesi sustava upravljanja kreditnim rizikom s portfeljem procesa Banke.

Glavne strateške odrednice upravljanja kreditnim rizikom sadržane su u strategiji upravljanja rizicima. Strategija upravljanja rizicima donosi se u pisanom obliku sukladno Općim pravilima za upravljanje rizicima, a u pogledu upravljanja kreditnim rizikom minimalno obuhvaća:

- ciljeve i osnovna načela preuzimanja kreditnog rizika i
- apetit za kreditni rizik, odnosno razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Politika upravljanja kreditnim rizikom predstavlja konkretizaciju Strategije za upravljanje rizicima u svrhu jednostavnog i učinkovitog upravljanja ukupnom razinom kreditnog rizika kojeg je Privredna banka Zagreb d.d. spremna preuzeti. Kroz Politiku, koju jednom godišnje zajednički pripremaju poslovne linije i funkcije rizika, a odobrava Uprava Banke, predstavlja se smjer i plan razvoja kreditnog portfelja Banke u predmetnoj poslovnoj godini. Politika obuhvaća sljedeće cjeline:

- Pregled općih smjernica i limita za upravljanje kreditnim portfeljem koji proizlaze iz analize okruženja te Strategije za upravljanje rizicima, a Politikom se nadopunjavaju, dalje razrađuju i definiraju.
- Pregled pravila i smjernica za pojedina poslovna područja (poslovanje sa stanovništvom i s poduzećima) i segmente klijenata kojima se na operativnoj razini konkretizira preuzimanje i upravljanje kreditnim rizikom.

Smjernice i pravila definirana Politikom upravljanja kreditnim rizikom dalje se ugrađuju u Kreditne priručnike Banke koji predstavljaju operativne dokumente i upute svima zaposlenicima uključenima u kreditne procese. Na taj način, Politika ima za cilj dati smjernice nižim organizacijskim dijelovima kako strukturirati transakcije te ostvariti portfeljske i budžetske ciljeve, čime ispunjava i svoju ulogu u edukaciji i širenju kulture upravljanja kreditnim rizikom na svim organizacijskim razinama Banke.

2.7. Ciljevi i politike upravljanja operativnim rizikom

Glavni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija i mjerenje (kvantifikacija) rizika čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja sa sklonošću PBZ Grupe izloženosti operativnom riziku.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- prikupljanje i analiza podataka o internim gubicima obuhvaća prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u Banci ili drugoj članici PBZ Grupe i koji su povezani s njihovom izloženošću operativnom riziku;
- prikupljanje i analiza podataka o vanjskim gubicima obuhvaća prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u kreditnim ili financijskim institucijama izvan PBZ Grupe, a ti su događaji povezani s izloženošću tih institucija operativnom riziku i
- proces samodijagnoze koji obuhvaća analizu scenarija i procjenu poslovnog okruženja. Analiza scenarija (SA) obuhvaća kvantifikaciju, odnosno mjerenje operativnog rizika na temelju procjene posljedica mogućih budućih događaja, u smislu njihove učestalosti, prosječnog iznosa te scenarija u najgorem mogućem slučaju. Procjena okruženja (VCO) obuhvaća kvalitativnu ocjenu operativnog rizika po faktorima rizika (uzrocima rizika) na način da se procjenjuje važnost svakog pojedinog faktora rizika te razina njegovog ovladavanja.

Apetit za operativni rizik, odnosno sklonost preuzimanja operativnog rizika na razini PBZ Grupe i pojedinih OR entiteta, definiran je na temelju procjena ukupnih očekivanih i neočekivanih gubitaka, tj. ukupne mjere Value at Risk (VaR) za operativni rizik, dobivene statističkim modelom iz procjena u postupku analize scenarija kao integralnom dijelu procesa samodijagnoze.

Ciljani profil operativnog rizika Grupe detaljno se definira u Politici upravljanja operativnim rizikom koju je usvojila Uprava i Nadzorni odbor Banke.

2.8. Ciljevi i politike upravljanja tržišnim rizikom

Glavni cilj modela za upravljanje tržišnim rizikom je osigurati sigurno poslovanje Banke i PBZ Grupe u svrhu održavanja izloženosti tržišnom riziku unutar definiranih granica i pragova.

Okvir za ispravno upravljanje Banke tržišnim rizikom obuhvaća sljedeće elemente:

- načela, pravila, politike, procedure i metode u svrhu upravljanja tržišnim rizikom koje su definirane internim aktima;
- proces upravljanja tržišnim rizikom koji obuhvaća upravljanje, utvrđivanje i mjerenje, praćenje, izvješćivanje;
- jasno definirane uloge i odgovornosti za upravljanje tržišnim rizicima, tj. održavanje ukupne izloženosti unutar dogovorenih standarda i utvrđenih limita;
- učinkovit nadzor Uprave Banke i višeg rukovodstva kroz detaljan i sveobuhvatni sustav informiranja i izvještavanja.

Politikom upravljanja tržišnim rizicima Banka definira svoj apetit prema riziku i to u smislu neočekivanog gubitka (Value at Risk, što predstavlja potencijalnu najveći gubitak unutar jednog dana uz razinu pouzdanosti 99%) i ograničene izloženosti ovisno o vrsti izdavatelja (ograničenja prema izdavatelju).

Dodatno, Banka je uvela dodatne limite u svrhu daljnje kontrole izloženosti tržišnom riziku ili nekom određenom faktoru ili pokretaču tržišnog rizika. Primjeri takvih limita su: ukupni nominalni limit za određeni tip financijskog instrumenta, koncentracijski limit za svakog pojedinog izdavača i slično. Ovi se limiti također detaljno propisuju politikom tržišnog rizika i periodično revidiraju.

VaR i drugi limiti se izračunavaju i prate svakodnevno i o njima se izvješćuju sve relevantne poslovne funkcije i funkcija kontrole rizika, uključujući i Upravu Banke.

Ciljani profil tržišnog rizika Grupe detaljno se definira politikama upravljanja tržišnim rizikom koje su usvojile Uprava i Nadzorni odbor Banke.

2.9. Ciljevi i politike upravljanja rizikom likvidnosti

Glavni cilj modela upravljanja likvidnošću je osigurati sigurno poslovanje Banke/Grupe, u svrhu održavanja izloženosti riziku likvidnosti unutar definiranih granica i pragova.

Okvir upravljanja rizikom likvidnosti koji Banka/Grupa primjenjuje obuhvaća sljedeće elemente:

- politiku upravljanja rizikom likvidnosti u skladu sa strategijom;
- jasno definirane menadžerske odgovornosti i poslovanje u skladu s definiranim pravilima i utvrđenim limitima;
- interne i eksterne (regulatorne) limite;
- sustav za mjerenje, procjenu, praćenje i izvješćivanje o izloženosti riziku likvidnosti i
- okvir za utvrđivanje potencijalne krize likvidnosti i eventualna provedba plana za upravljanje likvidnošću u slučaju krize.

Eksterni standardi Hrvatske narodne banke predstavljaju limite koje je ona propisala i odnose se na:

- obvezne rezerve kod Hrvatske narodne banke;
- minimalni zahtijevani iznos deviznih potraživanja;
- minimalni pokazatelj likvidnosti (>1);
- ostale regulatorne standarde koje je propisala Hrvatska narodna banka.

Interni standardi za upravljanje likvidnošću predstavljaju sljedeće osnovne modele za mjerenje rizika likvidnosti :

- limit za izloženost dugu na tržištu novca naprema cjelokupnoj depozitnoj osnovi;
- kratkoročni gap;
- testiranje otpornosti na stres;
- praćenje rezervi likvidnosti i tržišne raspoloživosti;
- pokazatelji koncentracije;
- limiti za strukturalni rizik likvidnosti i
- rani pokazatelji upozorenja na krizu likvidnosti.

Ciljani profil rizika likvidnosti Grupe detaljno se definira u Politici upravljanja rizikom likvidnosti koju je usvojila Uprava i Nadzorni odbor Banke.

2.10. Ciljevi i politike upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke

Glavni cilj modela upravljanja kamatnim rizikom je osigurati sigurno poslovanje Banke kako bi se izloženost kamatnom riziku održavala unutar definiranih limita i određenih pragova.

Okvir ispravnog upravljanja kamatnim rizikom koji Banka primjenjuje obuhvaća sljedeće elemente:

- sustav za mjerenje, procjenu i izvješćivanje o izloženosti kamatnom riziku;
- dokumentaciju za upravljanje kamatnim rizikom s jasno definiranim okvirom, smjericama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja kamatnim rizikom;
- jasno definirane menadžerske odgovornosti i poslovanje u skladu s definiranim pravilima i utvrđenim limitima i
- učinkovit nadzor Uprave Banke i višeg rukovodstva kroz detaljan i sveobuhvatni sustav informiranja i izvješćivanja.

Za procjenu i praćenje izloženosti kamatnom riziku Banka primjenjuje eksterne i interne standarde.

Eksterni standardi Hrvatske narodne banke predstavljaju regulatorne limite koje je propisala Hrvatska narodna banka i odnose se na dovoljnu razinu jamstvenog kapitala Banke koja bi osigurala pokriće za procijenjenu³ promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke.

Interni standardi za upravljanje kamatnim rizikom u PBZ d.d predstavljaju sljedeće osnovne modele za mjerenje kamatnog rizika:

- prikupljanje i analiza podataka koji se odnose na kamatno osjetljive stavke u knjizi banke;
- *repricing gap* analiza;
- analiza ekonomske vrijednosti kapitala;
- osjetljivost neto kamatnog prihoda;
- izračun rizika krivulje prinosa;
- testiranje otpornosti na stres;
- procjena rizika osnovice
- procjena rizika opcija
- Value at Risk (VaR)⁴ i
- Ekonomski kapital⁵.

Ciljani profil kamatnog rizika Banke detaljno se definira u Politici upravljanja kamatnim rizikom koju je usvojila Uprava i Nadzorni odbor Banke.

3. Obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva

Privredna banka Zagreb d.d. je nadređena kreditna institucija u Republici Hrvatskoj te je obveznica javnog objavljivanja bonitetnih zahtjeva na konsolidiranoj osnovi.

Na dan 31. prosinca 2012. godine PBZ Grupa se sastojala od Privredne banke Zagreb, 5 ovisnih društava i 2 pridružena društva.

Značajna razlika u sastavu PBZ Grupe u odnosu na prethodnu godinu je činjenica da je Međimurska banka d.d. Čakovec, dugogodišnja članica Grupe, od 1. prosinca 2012. pripojena Privrednoj banci Zagreb. Ovime je uspješno završen postupak pripajanja koji je započeo u veljači 2012. godine. U sklopu organizacijskog ustrojstva Privredne banke Zagreb osnovana je nova Podružnica Međimurje sa sjedištem u Čakovcu.

Sastav Grupe i kratak opis svakog od društava predočeni su u daljnjem tekstu.

3.1. Privredna banka Zagreb

Privredna banka Zagreb (PBZ) osnovana je 1966 godine, te je kontinuirano vodeća financijska institucija na hrvatskom tržištu s utvrđenom bazom poslovanja i nacionalno poznatom markom proizvoda. Nakon uspješno provedene privatizacije u prosincu 1999. godine PBZ je postala član Grupe Intesa Sanpaolo - najveće talijanske bankarske grupe i jedne od najvažnijih financijskih institucija u Europi. Ovo partnerstvo, koje svojim udjelom u Banci podržava i Europska banka za obnovu i razvoj,

³ Metodologija koja se koristi za procjenu promjene ekonomske vrijednosti knjige banke propisana je od strane Hrvatske narodne banke.

⁴ Bit će implementirano nakon ispunjenja tehničkih preduvjeta.

⁵ Bit će implementirano nakon ispunjenja tehničkih preduvjeta.

omogućilo je zadržavanje postojeće poslovne strategije usmjerene na moderno bankarstvo i nove proizvode, čime je potvrđen ugled dinamične i moderne europske banke koja zadovoljava potrebe tržišta i svojih klijenata.

Koristeći se poslovnim i upravljačkim standardima matične banke, Privredna banka Zagreb nastavila je razvoj strateške orijentacije moderne, klijentima usmjerene te tehnički inovativne i univerzalne financijske institucije. PBZ je orijentirana na kontinuirano unapređenje poslovanja, kao i na jačanje pozicije tržišnog lidera u ponudi najboljih bankarskih proizvoda kroz optimalnu kombinaciju tradicionalnih i modernih kanala distribucije. Takav nastup omogućuje kontinuirano određivanje standarda najviše kvalitete pri inovaciji proizvoda i usluga u ponudi prema domaćim i međunarodnim klijentima. Danas Privredna banka Zagreb je moderna i dinamična financijska institucija, lider na hrvatskom financijskom tržištu. S nacionalnom mrežom podružnica i poslovnica, te ostalim bankarskim i nebankarskim članicama Grupe, PBZ je jedna od rijetkih banaka koje pružaju usluge diljem zemlje.

3.2. PBZ Card

Osnovano je krajem prosinca 2005. godine sa ciljem da upravlja kompletnim kartičnim poslovanjem PBZ Grupe. Tako je spajanjem svih kartičnih brandova – American Express, MasterCard i Visa osnovana najjača kartična institucija u regiji. Društvo i u budućnosti želi biti predvodnik u uvođenju novih, inovativnih proizvoda i razvoju novih tehnologija. Strategija je zadržati vodeći položaj u kartičnom poslovanju i nastaviti daljnji proboj i rast tržišnog udjela PBZ-a u kartičnom poslovanju.

3.3. PBZ stambena štedionica

PBZ stambena štedionica je treća po veličini stambena štedionica na hrvatskom financijskom tržištu, a osnovana je od strane Privredne banke Zagreb. S obzirom na veliki broj klijenata zainteresiranih za stambenu štednju, društvo u ponudi uključuje tri vrste štednje: Prima, Osnovnu i Zlatnu štednju. Prima i Osnovna vrsta štednje namijenjeni su klijentima koji žele iskoristiti stambene kredite iznimno povoljnih kamatnih stopa dok je Zlatna štednja namijenjena klijentima čija je osnovna namjera dugotrajna štednja.

3.4. PBZ Invest

U procesu provedbe Projekta „ISP Regional AM HUB“ i formiranja regionalnog društva za upravljanje investicijskim fondovima, Privredna banka Zagreb u 2013. god prenosi svoje vlasništvo u kapitalu PBZ Investa na VUB ASSET MANAGEMENT a.s. Slovakia (VUB AM). Navedenom promjenom PBZ Invest prestaje biti članica PBZ Grupe, odnosno pozicionira se unutar regionalnog fondovskog centra Intese Sanpaolo (matične banke), pri čemu matična banka ima većinski udjel.

3.5. PBZ Leasing

PBZ Leasing u potpunom je vlasništvu Privredne banke Zagreb. U početku se bavio procjenom nekretnina i restrukturiranjem javnog stambenog fonda. Godine 1995. društvo je počelo odobravati kredite za kupnju automobila plasirajući sredstva Privredne banke Zagreb. U posljednjih nekoliko godina leasing je postao sve važnija aktivnost ovog društva, pa je kroz financijski i operativni leasing znatno proširilo poslovanje u najmovima nekretnina, službenih automobila, jedrilica i tehnološke opreme.

3.6. PBZ Nekretnine

PBZ Nekretnine je društvo u potpunom vlasništvu Privredne banke Zagreb osnovano početkom 1999. godine. Banka ga je osnovala kako bi klijentima ponudila kompletne usluge u vezi s nekretninama i ulaganjima u poslovne projekte. Aktivnosti PBZ Nekretnina obuhvaćaju promet nekretninama, usluge vezane uz promet nekretninama, iznajmljivanje nekretnina, gradnju, planiranje, nadzor gradnje, vrednovanje gradnje, procjenu vrijednosti nekretnina, izradu studija o izvedivosti ulaganja te pravni nadzor radova.

3.7. PBZ Croatia osiguranje

PBZ Croatia osiguranje dioničko je društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom. Osnovano je 2001. godine u skladu s novim izmjenama hrvatskoga mirovinskog zakonodavstva i zajednički je projekt Privredne banke Zagreb d.d. i Croatia osiguranja d.d. s vlasništvom po 50 posto. Glavne aktivnosti PBZ Croatia osiguranja obuhvaćaju osnivanje i upravljanje obveznim mirovinskim fondom. Nakon početnog procesa prikupljanja članova fond PBZ Croatia osiguranja postao je jedan od triju najvećih obveznih mirovinskih fonda u Hrvatskoj. U uspješnom upravljanju fondovima PBZ Croatia osiguranje oslanja se na dosadašnja pozitivna iskustva u upravljanju investicijskim fondovima Grupe Intese Sanpaolo SpA, te na suradnju s njezinim odjelom za upravljanje imovinom.

3.8. Intesa Sanpaolo Card

Društvo Intesa Sanpaolo Card osnovano je 2009. godine od strane Intese Sanpaolo Holding International, Privredne banke Zagreb i Banke Koper. Privredna Banka Zagreb je vlasnik 31,2 posto dioničke glavnice, stečene u zamjenu za poslovnu jedinicu za "processing" koja je odvojena od društva PBZ Card, te izravno kapitalno ulaganje. Društvo je utemeljeno na osnovi komplementarnih snaga dvaju najjačih kartičnih poduzeća unutar ISP Grupe, Privredne Banke Zagreb i Banke Koper, te njihove tranzicije iz lokalnih kompanija u međunarodne organizacije. ISP Card pruža široku paletu usluga kako bi zadovoljila potrebe klijenata. Sve usluge i rješenja skrojeni su po potrebi regionalnih, domaćih tržišta ili individualnih potreba klijenta.

U nastavku su prikazane razlike u opsegu i načinu konsolidacije za potrebe supervizije na konsolidiranoj osnovi i sastavljanja financijskih izvještaja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Tablica 1. Razlika u opsegu i načinu konsolidacije za potrebe supervizije na konsolidiranoj osnovi i sastavljanja financijskih izvještaja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja

Vrsta društva	Naziv društva	Konsolidacija za potrebe supervizije na konsolidiranoj osnovi			Konsolidacija sukladno MSFI	
		Metoda konsolidacije		Društva/odbitne stavke od jamstvenog kapitala	Metoda konsolidacije	
		Puna	Proporcionalna		Puna	Metoda udjela
Kreditna institucija	Privredna banka Zagreb d.d.	X				X
	PBZ stambena štedionica d.d.	X				X
Financijska institucija	PBZ Card d.o.o.	X				X
	PBZ Leasing d.o.o.	X				X
	ISP Card d.o.o.			X		X
Društvo za pomoćne usluge	PBZ Nekretnine d.o.o.	X				X
Društvo za upravljanje	PBZ Invest d.o.o.	X				X
	PBZ Croatia osiguranje d.d.		X			X

3. Jamstveni kapital

Jamstveni kapital kreditne institucije jest iznos izvora sredstava koji je kreditna institucija dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim vjerovnicima. Prema odredbama Zakona o kreditnim institucijama banke su dužne održavati odgovarajuću visinu jamstvenog kapitala, a sukladno rizicima koje je banka preuzela u svom poslovanju. Ove odredbe, koje su Zakonom propisane za kreditne institucije, trebaju se primjenjivati i na razini grupe kreditnih institucija.

Jamstveni kapital PBZ Grupe iznosi 11.663 milijuna kuna, a sastoji se od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava: uplaćene redovne dionice, rezerve i zadržane dobiti koja se svake godine povećava odlukom Glavne skupštine, usmjeravajući dio ostvarene neto dobiti Grupe u njezin kapital.

Osim što Zakon o kreditnim institucijama propisuje stavke koje se po svojoj kvaliteti mogu uključiti u Jamstveni kapital, Zakon propisuje i stavke koje ga trebaju umanjivati – odbitne stavke. Tako se Jamstveni kapital PBZ Grupe na dan 31.12.2012. sastoji od osnovnog kapitala, stavaka koje ga umanjuju i odbitnih stavaka koje umanjuju bruto Jamstveni kapital.

Osnovni kapital PBZ Grupe uključuje uplaćene redovne dionice Privredne banke Zagreb d.d., razne vrste rezervi formiranje kojih nalaže Zakon o trgovačkim društvima (zakonske, statutarne i ostale rezerve), zadržanu dobit i dobit tekuće godine umanjenu za izglasane dividende.

S obzirom na odredbe u Zakonu o kreditnim institucijama, Osnovni kapital je umanjen za nematerijalnu imovinu, nerealizirane gubitke s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja je raspoređena u portfelj imovine koja je raspoloživa za prodaju, te za vlastite dionice. Vlastite dionice predstavljaju dionice same institucije koja izvještava. Banke povremeno, iz određenih razloga, provode kupnju i prodaju svojih dionica pod uvjetima kako je to propisao Zakon o trgovačkim društvima. Pri izračunu Jamstvenog kapitala potrebno je takve vlastite dionice ispravno uključiti u izračun Jamstvenog kapitala, na način da se za iznos troška ulaganja u vlastite dionice umanjuje iznos ukupno uplaćenih redovnih dionica institucije.

Odbitnu stavku kojom je umanjen bruto Jamstveni kapital predstavlja kapitalno ulaganje u društvo ISP Card d.o.o. Zagreb.

PBZ ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente te nema dopunski kapital I i II.

Stopa adekvatnosti jamstvenog kapitala na 31. prosinca 2012. iznosi 21,90 posto.

U nastavku je tablični prikaz stavaka jamstvenog kapital PBZ Grupe na dan 31. prosinca 2012. godine.

Tablica 2. Struktura jamstvenog kapitala

Jamstveni kapital (u milijunima kn)	Iznos
Stavke koje se uključuju u osnovni kapital	
Uplaćeni kapital ostvaren izdavanjem redovnih i povlaštenih dionica, osim kumulativnih povlaštenih dionica	3.401
<ul style="list-style-type: none"> • Uplaćene redovne dionice 	3.477
<ul style="list-style-type: none"> • Vlastite dionice 	(76)
Rezerve i zadržana dobit	8.496
<ul style="list-style-type: none"> • Rezerve 	243
<ul style="list-style-type: none"> • Kapitalna dobit od kupnje i prodaje vlastitih dionica 	58
<ul style="list-style-type: none"> • Zadržana dobit 	8.025
<ul style="list-style-type: none"> • Dobit tekuće godine 	170
Ukupno stavke koje se uključuju u osnovni kapital	11.897
Stavke koje umanjuju osnovni kapital	
Nematerijalna imovina	(189)
Nerealizirani gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	(35)
Ukupno stavke koje umanjuju osnovni kapital	(224)
Ukupno osnovni kapital	11.673
Ukupno jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke	11.673
<ul style="list-style-type: none"> • Potraživanja i potencijalne obveze (po povlaštenim uvjetima) prema osobama u posebnom odnosu s kreditnom institucijom 	-
<ul style="list-style-type: none"> • Ulaganja u kapital društava koja su isključena iz grupe kreditnih institucija u RH 	(10)
Ukupno odbitne stavke od jamstvenog kapitala	(10)
JAMSTVENI KAPITAL	11.663

5. Kapitalni zahtjevi i procjenjivanje adekvatnosti internog kapitala

5.1 Kapitalni zahtjevi prema Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala

Sukladno Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, PBZ Grupa izračunava kapitalne zahtjeve za sljedeće rizike:

- kreditni rizik – primjenom standardiziranog pristupa;
- operativni rizik – primjenom kombinacije standardiziranog i naprednog pristupa i
- tržišni rizik – primjenom standardiziranog pristupa, te

održava adekvatnost kapitala u skladu s regulatornim propisima tj. na razini većoj od minimalno propisanih 12%.

Pregled kapitalnih zahtjeva PBZ Grupe izračunat u skladu s Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija dan je u sljedećoj tabeli.

Tablica 3. Iznosi kapitalnih zahtjeva

Kapitalni zahtjevi po vrstama rizika (u milijunima kn)	Iznos
Kapitalni zahtjev za kreditni rizik	
Kapitalni zahtjevi prema središnjim državama i središnjim bankama	-
Kapitalni zahtjevi prema tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave	37
Kapitalni zahtjevi prema javnim državnim tijelima	25
Kapitalni zahtjevi prema multilateralnim razvojnim bankama	-
Kapitalni zahtjevi prema institucijama	236
Kapitalni zahtjevi prema međunarodnim organizacijama	-
Kapitalni zahtjevi prema trgovačkim društvima	1.577
Kapitalni zahtjevi prema stanovništvu	3.437
Kapitalni zahtjevi u obliku pokrivenih obveznica	-
Kapitalni zahtjevi u obliku udjela u investicijskim fondovima	8
Ostali kapitalni zahtjevi	214
Ukupan kapitalni zahtjev za kreditni rizik primjenom standardiziranog pristupa	5.546
od čega:	
• <i>osigurano nekretninom</i>	132
• <i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>	254
• <i>visokorizična potraživanja</i>	7
• <i>sekuritizacijske pozicije</i>	-
Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	
Kapitalni zahtjevi za specifični pozicijski rizik dužničkih instrumenata	-
Kapitalni zahtjevi za opći pozicijski rizik dužničkih instrumenata	3
Kapitalni zahtjevi za rizik ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	3
Kapitalni zahtjev za rizik namire/isporuke	-
Kapitalni zahtjev za valutni rizik	-
Kapitalni zahtjevi za robni rizik	-
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike	6
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za rizik druge ugovorne strane	2
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti	-
Kapitalni zahtjev za operativni rizik	
Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunat primjenom standardiziranog pristupa (TSA)	229
Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunat primjenom naprednog pristupa (AMA)	608
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za operativni rizik	837
UKUPAN IZNOS KAPITALNIH ZAHTJEVA	6.392

5.2 Procjenjivanje adekvatnosti internog kapitala

U skladu s Odlukom o postupku procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala kreditne institucije, Banka izračunava potrebni interni kapital kojime se, nasuprot regulatornom kapitalnom zahtjevu, obuhvaća više vrsta rizika te se koriste interno razvijene metodologije uzimajući u obzir strateške ciljeve, makroekonomsko okruženje, interne standarde/procese i složenost poslovanja Banke i Grupe.

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala (u nastavku: ICAAP) u PBZ Grupi je uspostavljen radi ispunjavanja zahtjeva Hrvatske narodne banke i Grupe Intesa Sanpaolo uzimajući u obzir potrebe menadžmenta Banke.

PBZ ICAAP u potpunosti je integriran u sustav upravljanja rizicima PBZ Grupe na način da uključuje redovito utvrđivanje, mjerenje/procjenjivanje i praćenje svih utvrđenih rizika koji mogu imati negativan utjecaj na postizanje ciljeva Grupe PBZ, uključujući utvrđivanje strategije za upravljanje rizicima, politika rizika te sukladno tome apetita za rizik Grupe PBZ.

PBZ ICAAP se provodi na razini Grupe PBZ najmanje jednom godišnje kroz sljedeće faze:

1. Identificiranje rizika
  - procjenjuje postojanje i značajnost svakog rizika iz Kataloga rizika PBZ-a na razini svakog člana PBZ Grupe. Identificiranje se provodi uz primjenu ranije usvojene Metodologije za identificiranje rizika.
2. Utvrđivanje tretmana identificiranog rizika
  - za svaki identificirani rizik donosi se odluka o tretmanu. Tretman može biti a) kvantitativan, što znači da će PBZ Grupa održavati interni kapital za taj rizik, ili b) kvalitativan, što znači da Banka neće održavati kapital, ali će imati uspostavljen dobro definiran i dokumentiran sustav upravljanja rizicima za dotični rizik.
3. Izračun potrebnog internog kapitala
  - za sve rizike obuhvaćene kvantitativnim tretmanom, Banka razvija metodologiju za izračun potrebnog internoga kapitala koja je manje ili više usklađena sa standardima Grupe ISP i periodično izračunava ukupni potrebni interni kapital. Nasuprot regulatornom kapitalom zahtjevu, potrebni interni kapital obuhvaća širu listu rizika i koristi interno razvijene metodologije.
4. Izračun raspoloživog internog kapitala
  - nasuprot regulatornom kapitalu, raspoloživi interni kapital je definiran internim aktima u širem smislu, s mogućnošću uključivanja profita tekuće godine, šireg opsega hibridnih instrumenata, prekomjernih rezervacija (npr. kad je iznos rezervacija veći od očekivanih gubitaka i slično).
5. Izračun i održavanje adekvatnosti internog kapitala
  - Banka mora održavati adekvatnost internog kapitala na sličan način na koji održava adekvatnost regulatornog kapitala. U svakom trenutku raspoloživi interni kapital (ili raspoloživi financijski resursi) moraju biti veći od internog kapitalnog zahtjeva ili drugog interno propisanog limita. Banka izračunava adekvatnost internog kapitala na polugodišnjoj osnovi.
6. Testiranje otpornosti na stres
  - osim internog kapitala izračunatog u osnovnom scenariju, Banka provodi testiranje otpornosti na stres i procjenjuje učinak prognoziranih šokova na adekvatnost internog kapitala.

7. Planiranje adekvatnosti internog kapitala
  - s obzirom da je ICAAP orijentiran na buduće razdoblje, Banka procjenjuje dostatnost internog kapitala za nadolazeće razdoblje, prognozira adekvatnost internog kapitala prema osnovnim i stresnim scenarijima i razvija plan za pribavljanje kapitala ako se to pokaže nužnim (uključujući podobne instrumente kapitala, izvor i način pribavljanja dodatnog kapitala i slično). Provedena analiza se službeno naziva planom za kapital i integrirana je u proces godišnjeg budžetiranja.
8. Integriranje ICAAP-a u upravljanje Grupe PBZ
  - proces procjene adekvatnosti internoga kapitala implementiran je u svakodnevno upravljanje ponajprije kroz alokaciju internog kapitala na organizacijske jedinice. Razvoj modela korištenja internog kapitala u mjerenju profitabilnosti je u razvoju.
9. Vlastita procjena ICAAP-a.
10. Izvješćivanje
  - uključuje interno i regulatorno izvješćivanje. U svrhu regulatornog izvješćivanja priprema se sveobuhvatno izvješće o primjeni postupka procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala i njegovim rezultatima (PBZ izvješće o ICAAP-u) i podnosi Hrvatskoj narodnoj banci na godišnjoj osnovi. Izvješće o ICAAP-u sadrži rezultate izračuna potrebnog internog kapitala temeljem ostvarenih rezultata poslovanja na kraju godine te se dostavlja HNB-u u travnju svake godine, počevši od 2011.

Na razini PBZ Grupe, potrebni interni kapital održava se za sljedeće rizike:

- osnovni kreditni rizik;
- valutno inducirani kreditni rizik;
- koncentracijski rizik;
- rizik nekretnina
- rizik vlasničkih udjela u knjizi banke
- operativni rizik;
- strateški rizik;
- kamatni rizik i
- tržišni rizik.

Za ostale identificirane rizike na razini PBZ Grupe ne izračunava se interni kapitalni zahtjev, već se definira niz strateških smjernica, metoda, kriterija i procesa s ciljem odlučivanja i provedbe odluka o prihvaćanju, izbjegavanju, smanjenju/kontroliranju i prijenosu rizika.

6. Rizik namire i druge ugovorene strane

Rizikom namire i druge ugovorne strane upravlja se unutar okvira za upravljanje tržišnim rizikom. Okvirom za upravljanje rizikom namire i druge ugovorne strane obuhvaćene su sve transakcije riznice, a samo mjerenje rizika temelji se na programskom alatu KGR koji se koristi za praćenje rizika u realnom vremenu na osnovi jasne metodologije izračuna izloženosti riziku za autorizirane proizvode riznice. Metodologije za dodjelu kreditnih limita za izloženost riziku druge ugovorne strane definirane su internim aktima kojima se jasno definiraju poslovna pravila i postupci u procesu odobravanja limita poslovnim subjektima uz definiranje predložaka i dokumentacije koje Banka koristi u procesu odobravanja limita.

Kapitalni zahtjev za rizik druge ugovorne strane Banka/Grupa računa za izvedene financijske instrumente i transakcije povezane s vrijednosnim papirima.

Za izvedeni financijski instrumenti Grupa koristi metodu tržišne vrijednosti prema kojoj je izloženost zbroj:

- tekućeg troška zamjene ugovora koji predstavlja njegovu pozitivnu tekuću tržišnu vrijednost i
- potencijalne izloženosti riziku druge ugovorne strane ugovora pri čemu potencijalna izloženost predstavlja umnožak zamišljenog ili nominalnog iznosa pojedinog ugovora i odgovarajućeg postotka.

Za potrebe iskazivanja rizika druge ugovorne strane u slučaju repo i obratnih repo transakcija u knjizi trgovanja i knjizi banke Banka primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala.

U nastavku je tablični prikaz bruto pozitivne fer vrijednost gore navedenih ugovora, pozitivni učinci netiranja, netirana tekuća izloženost, iznosi instrumenata osiguranja i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata i repo i obratno repo ugovora.

Tablica 4. Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora, pozitivni učinci netiranja, netirana tekuća izloženost, iznosi instrumenata osiguranja i neto izloženost riziku druge ugovorene strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata

Izloženost riziku druge ugovorne strane (u milijunima kuna)	Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora	Pozitivni učinci netiranja	Netirana tekuća izloženost	Iznosi instrumenata osiguranja	Neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz derivatnih instrumenata
Repo i obratni repo ugovori	907	-	907	(878)	35
Izvedeni financijski instrumenti	20	-	20	-	20
UKUPNO	927	-	927	(878)	55

Ukupna izloženost riziku druge ugovorne strane izračunata po metodi tržišne vrijednosti iznosi 20 milijuna kuna.

7. Kreditni i razrjeđivački rizik

U cilju primjerenog utvrđivanja gubitaka koji proizlaze iz preuzetog kreditnog rizika, Banka, u skladu s Odlukom HNB-a o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza, te sukladno internim pravilima raspoređuje potraživanja u tri šire kategorije (bez obzira na to da li je riječ o pojedinačno značajnim izloženostima ili izloženostima koje pripadaju portfelju malih kredita), a to su:

- plasmani za koje nisu identificirani dokazi o umanjenju njihove vrijednosti na pojedinačnoj osnovi (rizična skupina A);
- plasmani za koje su identificirani dokazi o djelomičnom umanjenju njihove vrijednosti, odnosno djelomično nadoknadivi plasmani (rizične skupine B1, B2 i B3);
- plasmani za koje su identificirani dokazi o umanjenju vrijednosti u visini njihove nominalne knjigovodstvene vrijednosti, odnosno potpuno nenadoknadivi plasmani (rizična skupina C).

Dokazima o postojanju gubitka i potrebi umanjenja vrijednosti predstavlja pojava jednog ili više prošlih događaja koji nepovoljno utječu na urednost podmirivanja obveza dužnika prema Banci, a koji su se pojavili od trenutka početnog priznavanja potraživanja do njegove ponovne procjene. Dokazima o gubicima se smatraju:

- evidentne znatne financijske teškoće dužnika;
- kršenje ugovora, primarno neurednost u podmirivanju obveza prema Banci (nenaplaćena potraživanja iznad praga materijalnosti od HRK 1750 kuna, a u kontinuitetu starija od 90 dana) te obnove i restrukturiranja potraživanja uslijed značajnog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika;
- postojanje realne vjerojatnosti pokretanja stečajnog postupka ili poduzimanje druge pravne radnje (financijske reorganizacije) koja je uzrokovana financijskim stanjem dužnika.

Ako dokaz o gubitku ne postoji, potraživanja se raspoređuju u rizičnu skupinu A. Banka provodi umanjenje vrijednosti plasmana klasificiranih u rizičnu skupinu A, a na račun latentnih gubitaka koji su se već ostvarili u portfelju, ali još nisu jednoznačno identificirani, tj. još nisu povezani s nekim određenim plasmanima odnosno izvanbilančnim obvezama. Umanjenje vrijednosti provodi se i knjiži na skupnoj osnovi, a temeljem procjene gubitaka provedene za pojedine homogene segmente portfelja sastavljene na temelju sličnosti plasmana s obzirom na vrstu odnosno tip klijenta, vrstu proizvoda te prisutnost instrumenata osiguranja. Za procjenu latentnih gubitaka Banka je odabrala IBNR (engl. incurred but not reported) pristup kojim se procjenjuje iznos ostvarenih, ali još uvijek neidentificiranih odnosno nezabilježenih gubitaka koji se u kontekstu odabrane metodologije često nazivaju i IBNR gubicima. Za ove gubitke nije identificiran objektivan dokaz o postojanju (engl. objective evidence of impairment, IAS 39) u trenutku procjene nadoknadivosti portfelja, ali temeljem ranijeg iskustva Banke sigurno je da su neki gubici već nastupili (engl. incurred losses) iako nisu jednoznačno identificirani standardnim mjerama kvalitete kreditnog portfelja i povezani sa konkretnim plasmanima. Sukladno regulatornim pravilima, Banka za izdvaja ispravke vrijednosti u rasponu od 0,85% do 1,2% ukupnih potraživanja raspoređenih u ovu skupinu.

Za procjene gubitaka po B i C portfelju Banka koristi metodu diskontiranog novčanog toka pri čemu ju primjenjuje individualno za sve pojedinačno značajne izloženosti. Izloženosti koje nisu pojedinačno značajne (portfelj stanovništva i portfelj odobren poduzećima do ukupne izloženosti na razini grupe povezanih osoba od HRK 1.5m) Banka, u skladu sa industrijskim standardima i smjernicama matične banke, procjenjuje primjenom interne metodologije koja se bazira na LGD stopama, a sa sljedećim ciljevima:

- standardizacija procjene očekivane naplate uz eliminiranje iskustvenih pretpostavki;
- pojednostavljenje izračuna potrebnih ispravaka vrijednosti;
- precizno mjerenje gubitaka po segmentima portfelja.

Osim LGD stopa, interna metodologija uvažava sva regulatorna ograničenja propisana Odlukom o klasifikaciji (vezano uz propisane raspone ispravaka vrijednosti u ovisnosti o danima kašnjenja, iznosu izloženosti, vrsti izloženosti i slično).

U nastavku je tablični prikaz ukupnih i prosječnih iznosa izloženosti razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti.

Tablica 5. Ukupan i prosječan iznos izloženosti razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

Bruto iznos izloženosti kreditnom riziku po kategorijama izloženosti (u milijunima kuna)	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja		Dužnički vrijednosni papiri		Klasične izvanbilančne stavke		Derivatni financijski instrumenti	
	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos	ukupan iznos	prosječan iznos
Središnje države i središnje banke	10.421	98	6.802	1.269	30	30	-	-
Tijela regionalne ili lokalne uprave	355	1	114	16	40	1	-	-
Javna državna tijela	6.076	47	-	-	41	1	-	-
Multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	-	-	-	-	-	-	-	-
Institucije	7.166	401	-	-	249	3	18	0
Trgovačka društva	11.663	1	375	19	4.901	3	2	0
Stanovništvo	31.349	0	-	-	6.115	0	-	-
Potraživanja u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja u obliku ulaganja u investicijske fondove	50	30	-	-	-	-	-	-
Ostale stavke	3.481	-	-	-	10	-	-	-
UKUPNO	70.561	579	7.290	1.304	11.386	38	20	1

Odluka propisuje podjelu materijalno značajnih kategorija izloženosti na geografsku i prema vrsti djelatnosti. U nastavku su dani tablični prikazi geografske distribucije i vrste djelatnosti prema materijalno značajnim kategorijama izloženosti.

Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama

Tablica 6. Geografska podjela izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama

Značajna geografska područja	Kredit, depoziti, potraživanja po kamata i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
(u milijunima kuna)				
Rezidenti - RH	10.421	6.651	30	-
Grad Zagreb	10.421	6.651	30	-
Nerezidenti - EU	-	151	-	-
UKUPNO	10.421	6.802	30	-

Tablica 7. Podjela izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama po vrsti djelatnosti

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamata i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.397	-	-	-
Javna uprava i obrana	2.998	5.613	30	-
Ostalo	25	1.189	-	-
Poslovanje nekretninama	1	-	-	-
UKUPNO	10.421	6.802	30	-

Izloženosti prema javnim državnim tijelima
Tablica 8. Geografska podjela izloženosti prema javnim državnim tijelima

Značajna geografska područja (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Rezidenti - RH	6.076	-	41	-
Grad Zagreb	5.777	-	41	-
Ličko senjska županija	56	-	-	-
Splitsko dalmatinska županija	243	-	-	-
UKUPNO	6.076	-	41	-

Tablica 9. Podjela izloženosti prema javnim državnim tijelima po vrsti djelatnosti

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Građevinarstvo	3.354	-	-	-
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.735	-	-	-
Ostale uslužne djelatnosti	746	-	39	-
Javna uprava i obrana	176	-	0	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	57	-	0	-
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	6	-	2	-
Ostalo	1	-	-	-
UKUPNO	6.076	-	41	-

Izloženosti prema institucijama
Tablica 10. Geografska podjela izloženosti prema institucijama

Značajna geografska područja (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Grad Zagreb	1.003	-	0	7
Primorsko goranska županija	112	-	-	-
Splitsko dalmatinska županija	32	-	-	-
Osječko baranjska županija	4	-	-	-
Rezidenti - RH	1.151	-	0	7
Nerezidenti - EU	4.782	-	248	10
Nerezidenti - ostalo	1.233	-	1	1
UKUPNO	7.166	-	249	18

Tablica 11. Podjela izloženosti prema institucijama po vrsti djelatnosti

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7.166	-	249	18
UKUPNO	7.166	-	249	18

Izloženosti prema trgovačkim društvima
Tablica 12. Geografska podjela izloženosti prema trgovačkim društvima

Značajna geografska područja	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
(u milijunima kuna)				
Grad Zagreb	7.190	164	3.155	2
Osječko baranjska županija	719	57	81	-
Splitsko dalmatinska županija	702	-	305	-
Primorsko goranska županija	592	132	122	-
Varaždinska županija	298	-	68	-
Zagrebačka županija	266	-	103	-
Dubrovačko neretvanska županija	222	-	85	-
Sisačko moslavačka županija	202	23	3	-
Istarska županija	196	-	481	-
Koprivničko križevačka županija	161	-	43	-
Vukovarsko srijemska županija	147	-	15	-
Međimurska županija	145	-	26	-
Požeško slavonska županija	134	-	-	-
Zadarska županija	100	-	4	-
Brodsko posavska županija	87	-	85	-
Bjelovarsko bilogorska županija	80	-	7	-
Virovitičko podravska županija	36	-	0	-
Krapinsko zagorska županija	22	-	0	-
Karlovačka županija	19	-	1	-
Šibensko kninska županija	12	-	11	-
Ličko senjska županija	4	-	0	-
Rezidenti - RH	11.334	375	4.595	2
Nerezidenti - EU	77	-	162	-
Nerezidenti - ostalo	252	-	144	-
UKUPNO	11.663	375	4.901	2

Tablica 13. Podjela izloženosti prema trgovačkim društvima po vrsti djelatnosti

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Trgovina na veliko i malo	2.280	20	521	-
Prerađivačka industrija	2.076	57	1.632	-
Građevinarstvo	1.327	-	1.269	-
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	-	-	-	-
Prijevoz i skladištenje	1.090	86	201	-
Poslovanje nekretninama	807	82	191	-
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	792	23	0	-
Hoteli i restorani	738	66	328	-
Informacije i komunikacije	695	-	21	-
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	440	41	89	-
Ostalo	366	-	79	2
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	342	-	306	-
Ostale uslužne djelatnosti	293	-	38	-
Administrativne, pomoćne uslužne djelatnosti	177	-	89	-
Rudarstvo i vađenje	114	-	9	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	107	-	126	-
Stanovništvo	18	-	3	-
UKUPNO	11.663	375	4.901	2

Izloženosti prema stanovništvu
Tablica 14. Geografska podjela izloženosti prema stanovništvu

Značajna geografska područja	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
(u milijunima kuna)				
Grad Zagreb	7.522	-	1.680	-
Primorsko goranska županija	2.781	-	570	-
Splitsko dalmatinska županija	2.600	-	465	-
Osječko baranjska županija	2.403	-	399	-
Zagrebačka županija	1.790	-	294	-
Istarska županija	1.705	-	280	-
Sisačko moslavačka županija	1.588	-	336	-
Međimurska županija	1.292	-	260	-
Brodsko posavska županija	1.267	-	337	-
Vukovarsko srijemska županija	1.213	-	260	-
Dubrovačko neretvanska županija	1.043	-	192	-
Varaždinska županija	995	-	113	-
Krapinsko zagorska županija	951	-	119	-
Karlovačka županija	912	-	195	-
Zadarska županija	775	-	111	-
Bjelovarsko bilogorska županija	621	-	139	-
Koprivničko križevačka županija	485	-	54	-
Ličko senjska županija	437	-	107	-
Šibensko kninska županija	365	-	79	-
Požeško slavonska županija	311	-	75	-
Virovitičko podravska županija	267	-	45	-
Rezidenti - RH	31.323	-	6.109	-
Nerezidenti - ostalo	24	-	4	-
Nerezidenti - EU	2	-	1	-
UKUPNO	31.349	-	6.115	-

Tablica 15. Podjela izloženosti prema stanovništvu po vrsti djelatnosti

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Derivatni financijski instrumenti
	iznos	iznos	iznos	iznos
Ostalo	24.866	-	5.078	-
Stanovništvo	2.071	-	1	-
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.282	-	236	-
Prerađivačka industrija	888	-	151	-
Građevinarstvo	590	-	255	-
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	441	-	57	-
Hoteli i restorani	298	-	9	-
Prijevoz i skladištenje	246	-	52	-
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	184	-	51	-
Poslovanje nekretninama	134	-	184	-
Administrativne, pomoćne uslužne djelatnosti	121	-	12	-
Informacije i komunikacije	59	-	13	-
Trgovina na veliko i malo	56	-	6	-
Ostale uslužne djelatnosti	56	-	0	-
Rudarstvo i vađenje	42	-	3	-
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7	-	1	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	6	-	4	-
UKUPNO	31.349	-	6.115	-

U tablicama Izloženosti prema stanovništvu uz fizičke osobe prikazane su izloženosti prema malim i srednjim društvima s njima pripadajućim djelatnostima.

U nastavku su dani tablični prikazi izloženosti prema preostalom dospijeću prema kategorijama izloženosti.

Tablica 16. Izloženosti prema preostalom dospijeću razvrstane prema kategorijama izloženosti

Preostalo dospijeće (u milijunima kuna)	Bilančne stavke	Izvanbilančne stavke
	iznos	iznos
Središnje države i središnje banke		
do 90 dana	9.194	30
od 91 do 180 dana	1.539	-
od 181 dana do 1 godine	3.749	-
> 1 godine	2.738	-
Tijela regionalne ili lokalne uprave		
do 90 dana	67	5
od 91 do 180 dana	14	23
od 181 dana do 1 godine	26	12
> 1 godine	362	-
Javna državna tijela		
do 90 dana	860	-
od 91 do 180 dana	365	-
od 181 dana do 1 godine	352	41
> 1 godine	4.500	-
Institucije		
do 90 dana	6.674	7
od 91 do 180 dana	82	7
od 181 dana do 1 godine	67	6
> 1 godine	360	230
Trgovačka društva		
do 90 dana	3.338	610
od 91 do 180 dana	1.911	1.861
od 181 dana do 1 godine	1.843	1.232
> 1 godine	4.948	1.198

Preostalo dospijeće (u milijunima kuna)	Bilančne stavke	Izvanbilančne stavke
	iznos	iznos
Stanovništvo		
do 90 dana	7.261	1.917
od 91 do 180 dana	1.303	742
od 181 dana do 1 godine	1.997	575
> 1 godine	20.788	2.882
Potraživanja u obliku ulaganja u investicijske fondove		
do 90 dana	50	-
od 91 do 180 dana	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	-
> 1 godine	-	-
Ostale stavke		
do 90 dana	1.656	6
od 91 do 180 dana	185	2
od 181 dana do 1 godine	89	1
> 1 godine	1.551	-
UKUPNO	77.872	11.386

U nastavku je tablični prikaz izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravicima vrijednosti po djelatnostima.

Tablica 17. Izloženosti kod kojih je izvršeno umanjene vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po značajnim djelatnostima

Glavne djelatnosti (u milijunima kuna)	Bilančni iznos izloženosti kod kojih je izvršeno umanjene vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Klasične izvanbilančne stavke (za koje su izdvojene rezervacije)	Stanje rezervacija za klasične izvanbilančne stavke	Troškovi (prihodi od ukidanja) rez. za izvanbilanč. stavke
				prihodi od naplate plasmana otpisanih proteklih god				iznos
	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos
Stanovništvo	2.535	1.713	-37	-17	2.321	9	2	-1
Trgovina na veliko i malo	851	346	-32	-5	527	35	12	1
Prerađivačka industrija	745	326	-50	-46	354	39	6	-2
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	531	144	-57	0	207	16	1	2
Građevinarstvo	513	220	-84	-6	304	66	7	-3
Ostalo	377	167	-96	-18	126	6	1	-1
Hoteli i restorani	230	83	1	0	204	0	0	0
Informacije i komunikacije	161	76	-35	0	6	1	0	2
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	99	39	-10	0	38	1	0	0
Prijevoz i skladištenje	51	29	0	-5	37	16	3	-1
Administrativne, pomoćne uslužne djelatnosti	42	20	-2	0	24	0	0	0
Rudarstvo i vađenje	28	13	-6	0	7	0	0	0
Poslovanje nekretnina	20	7	0	0	13	0	0	0
Ostale uslužne djelatnosti	18	6	-3	0	6	0	0	0
Umjetnost, zabava i rekreacija	14	3	5	0	3	0	0	7
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	8	0	0	6	0	0	0
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	6	2	0	0	1	3	0	0
UKUPNO	6.229	3.199	-404	-97	4.183	193	32	4

U nastavku je tablični prikaz izloženosti kod kojih je izvršeno umanj enje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po značajnim geografskim područjima.

Tablica 18. Izloženosti kod kojih je izvršeno umanj enje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po značajnim geografskim područjima

Značajna geografska područja (u milijunima kuna)	Bilančni iznos izloženosti kod kojih je izvršeno umanj enje vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Klasične izvanbilančne stavke (za koje su izdvojene rezervacije)	Stanje rezervacija za klasične izvanbilančne stavke	Troškovi (prihodi od ukidanja) rez. za izvanbilanč. stavke
				prihodi od naplate plasmana otpisanih proteklih god				
	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos
Grad Zagreb	1.884	1.006	-218	-24	1.358	118	20	7
Osječko baranjska županija	550	268	-26	-16	316	14	1	-1
Splitsko dalmatinska županija	506	213	-25	-2	404	15	2	0
Primorsko goranska županija	376	181	-4	-3	242	8	2	-1
Međimurska županija	300	148	-1	0	144	4	1	-1
Varaždinska županija	265	121	-12	-1	149	5	1	0
Zagrebačka županija	261	158	6	2	239	0	0	0
Istarska županija	252	115	-11	-1	141	0	0	0
Vukovarsko srijemska županija	233	112	-39	-1	104	8	1	0
Sisačko moslavačka županija	231	127	-5	-1	138	4	1	0
Krapinsko zagorska županija	205	122	3	-25	158	0	0	1
Brodsko posavska županija	204	110	-18	-1	136	1	0	0
Dubrovačko neretvanska županija	181	106	-1	-1	138	0	0	0
Bjelovarsko bilogorska županija	165	87	-16	-1	120	7	2	-1
Zadarska županija	117	64	2	-2	77	0	0	0
Karlovačka županija	107	57	1	-2	82	1	0	0
Koprivničko križevačka županija	88	54	-3	-18	67	0	0	0

Požeško slavonska županija	66	35	-9	0	29	2	0	0
Virovitičko podravska županija	54	31	-2	0	46	0	0	0
Ličko senjska županija	50	24	-1	0	34	0	0	0
Šibensko kninska županija	37	23	0	0	32	0	0	0
Rezidenti - RH	6.132	3.161	-378	-97	4.153	190	31	4
Nerezidenti - EU	74	27	-26	0	7	3	1	0
Nerezidenti - ostalo	24	10	0	0	22	0	0	0
UKUPNO	6.229	3.199	-404	-97	4.183	193	32	4

U nastavku je tablični prikaz promjena u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti.

Tablica 19. Promjene u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti

Promjene u ispravcima vrijednosti i rezervacijama (u milijunima kuna)	Početno stanje ispravaka vrijednosti i rezervacija	Povećanja ispravaka vrijednosti i rezervacija tijekom izvještajnog razdoblja	Smanjenja ispravaka vrijednosti/ ukinuta rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Otpisi na teret ispravaka vrijednosti tijekom izvještajnog razdoblja
	iznos	iznos	iznos	iznos
Ispravci vrijednosti plasmana	2.755	1.885	(1.335)	(106)
Rezerviranja za identificirane gubitke za klasične izvanbilančne stavke	36	49	(53)	-
Ispravci vrijednosti plasmana na skupnoj osnovi	557	76	(42)	-
Rezerviranja na skupnoj osnovi za klasične izvanbilančne stavke	137	51	(28)	-

Naplata plasmana otpisanih u proteklim godinama iznosi 6,8 milijuna kuna.

8. Standardizirani pristup mjerenja kreditnog rizika

Banka/Grupa koristi kreditne rejtinge VIPKR i AKI koje se nalaze na Popisu priznatih vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika, a koji objavljuje Hrvatska narodna banka na svojoj web stranici. Trenutno su to kreditni rejtingi Fitch Ratings i Moody's vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika pri čemu se konačno upotrebljava onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika. Ukoliko su raspoloživi, rejtingi se koriste za sve kategorije izloženosti kod kojih je to predviđeno. Postupak pridruživanja kreditnog rejtinga pojedinoj izloženosti odvija se automatski kroz za to predviđene aplikacije, a raspoređivanje kreditnih rejtinga u stupnjeve kreditne kvalitete provodi se u skladu s Rješenjima kojima se priznaju pojedine vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika (VIPKR) za određene tržišne segmente objavljenim na internet stranici Hrvatske narodne banke.

U nastavku su dani tablični prikazi izloženosti PBZ Grupe, prije i nakon primjene tehnike smanjenja kreditnog rizika. U iznos izloženosti za ponderiranje kreditnim rizikom ne uključuju se izloženosti koje čine odbitnu stavku od jamstvenog kapitala te su takve izloženosti posebno iskazane uz kategoriju izloženosti kojoj pripadaju.

Tablica 20. Iznosi izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	17.259	22.677
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		8.457	8.457
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
	35	-	-
3	50	-	196
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
6	150	-	-
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		17.259	22.872

Tablica 21. Iznosi izloženosti prema tijelima regionalne ili lokalne uprave izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	208	206
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	-	-
3	50	299	526
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		299	298
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	0	0
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		0	0
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		0	0
6	150	1	1
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		1	1
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		508	733

Tablica 22. Iznosi izloženosti prema javnim državnim tijelima izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	1.921	210
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		755	23
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	-	-
3	50	4.197	417
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		4.197	417
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
6	150	-	-
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		6.118	627

Tablica 23. Iznosi izloženosti prema institucijama izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>			
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>			
	10	-	-
2	20	5.078	5.071
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>			
	35	-	-
3	50	1.775	1.697
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>			
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>			
	75	-	-
4,5	100	112	108
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>			
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>			
6	150	-	-
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>			
<i>visokorizična potraživanja</i>			
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		6.965	6.876

Tablica 24. Iznosi izloženosti prema trgovačkim društvima izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	-	-
3	50	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	16.953	12.959
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		14.175	10.902
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		1.414	778
6	150	82	71
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		82	71
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	135
UKUPNO		17.036	13.165

Izloženost od 135 milijuna kuna prikazana na ostalim ponderima rizika odnosi si se na ponder 70% - izloženosti osigurane policama životnog osiguranja (članak 402. OAJKKI).

Tablica 25. Iznosi izloženosti prema stanovništvu izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	3.141	3.138
3	50	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	34.558	27.339
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		31.869	26.283
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		2.641	1.009
6	150	156	134
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		156	134
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		37.855	30.610

PRIVREDNA BANKA ZAGREB

Tablica 26. Iznosi izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	-	-
3	50	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	10	10
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		10	10
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
6	150	40	40
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		-	-
<i>visokorizična potraživanja</i>		40	40
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		50	50

Tablica 27. Iznosi ostalih izloženosti izračunati korištenjem standardiziranog pristupa i raspoređeni po stupnjevima kvalitete

Stupanj kvalitete (u milijunima kuna)	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
1	0	1.560	1.560
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
<i>transakcije unutar grupe kreditnih institucija</i>		-	-
	10	-	-
2	20	-	-
<i>od čega bez procjene priznate VIPKR ili AK</i>		-	-
	35	-	-
3	50	-	-
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		-	-
<i>osigurano poslovnom nekretninom</i>		-	-
	75	-	-
4,5	100	1.899	1.775
<i>od čega: bez procjene priznate VIPKR ili AKI</i>		1.856	1.765
<i>dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		43	11
6	150	7	6
<i>od čega: dospjela nenaplaćena potraživanja</i>		7	6
<i>visokorizična potraživanja</i>		-	-
	ostali ponderi rizika	-	-
UKUPNO		3.467	3.342

9. Operativni rizik

Od početka 2008. godine Privredna banka Zagreb d.d. i određene članice Grupe kreditnih institucija Privredne banke Zagreb d.d. primjenjivale su standardizirani pristup (TSA) za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik na konsolidiranoj razini Grupe Intesa Sanpaolo, a od 31. ožujka 2010., sukladno lokalnoj regulativi, standardizirani pristup primjenjivan je i na lokalnoj razini.

Temeljem Rješenja Hrvatske narodne banke kojim se Privrednoj banci Zagreb d.d. odobrava primjena naprednog pristupa (AMA) za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, od 31. ožujka 2011 Privredna banka Zagreb d.d. primjenjuje napredni pristup mjerenja operativnog rizika za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva na individualnoj osnovi, dok od 31. prosinca 2010. na konsolidiranoj osnovi kao članica Grupe ISP. Nastavno na navedeno, PBZ Grupa kreditnih institucija primjenjuje kombinaciju naprednog pristupa mjerenja (AMA) i standardiziranog pristupa (TSA) na način da Privredna banka Zagreb d.d. u cijelosti primjenjuje napredni pristup mjerenja na sve svoje aktivnosti, dok ostale članice PBZ Grupe kreditnih institucija primjenjuju standardizirani pristup.

Napredni pristup mjerenja bazira se na prikupljanju i analiziranju relevantnih podataka o identificiranom operativnom riziku, pri čemu se prikupljaju podaci o internim i eksternim operativnim gubicima, kvantitativne informacije o potencijalnim gubicima iz analiza scenarija te kvalitativne procjene okruženja i sustava unutarnjih kontrola.

Prema standardiziranom pristupu, kojeg primjenjuju određene članice PBZ Grupe kreditnih institucija, inicijalni kapitalni zahtjev za operativni rizik jest trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja ponderiranog rizikom izračunat u skladu s odredbama stavaka 2. i 3. članka 594. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

Mjere ovladavanja rizikom, uz izuzetak prenošenja operativnog rizika na treće strane, uključene su u apetit za operativni rizik. Tehnike ovladavanja operativnim rizikom primijenjene u PBZ Grupi kreditnih institucija su izbjegavanje, smanjivanje i kontroliranje, prihvaćanje i prenošenje.

Na razini PBZ Grupe kreditnih institucija, prijenos operativnog rizika vrši se kroz standardizirane police osiguranja:

- *BBB polica* na razini ISP Grupe i na lokalnoj razini koja pokriva široku klasu gubitaka povezanih sa nedopuštenim internim i eksternim događajima;
- *Polica osiguranja imovine* uključuje policu osiguranja imovine te policu osiguranja od odgovornosti. Dok polica osiguranja imovine obuhvaća osiguranje objekata, opreme i zaliha od opasnosti požara, potresa, poplava, oluja i drugih eksternih faktora, polica osiguranja od odgovornosti obuhvaća odgovornost prema trećim osobama pojedinačno na lokacijama unutar trgovačkih centara te ukupno na svim ostalim lokacijama, kao i odgovornost prema vlastitim djelatnicima.

10. Izloženost po vlasničkim ulaganjima u knjizi banke

PBZ Grupa vlasnička ulaganja u kojima posjeduje manje od 20 posto glasačkih prava drži u portfelju raspoloživom za prodaju. Instrumenti klasificirani u kategoriju raspoloživi za prodaju stečeni su bez namjere ostvarenja kratkotrajnih prihoda, ali su u pravilu raspoloživi za prodaju u nešto dužem roku.

Takva ulaganja PBZ Grupa mjeri sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja, odnosno po fer vrijednosti (uključujući transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati stjecanju ili otuđenju takove imovine) kroz posebni revalorizacijski račun u kapitalu dioničara.

PBZ Grupa ima određene instrumente raspoložive za prodaju (vlasnički udjeli) čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti. To su uglavnom oni udjeli koji nemaju kotiranu tržišnu vrijednost na aktivnom tržištu ili koji nisu kotirani uopće, ili čija financijska informacija nije dovoljna ili je nebitna za određivanje njihove vrijednosti. Unutar tog konteksta, ulaganja raspoloživa za prodaju priznaju se u

financijskim izvješćima i drži ih se u poslovnim knjigama po trošku ulaganja umanjeno za ispravak vrijednosti. Za vlasnička ulaganja koja su materijalno značajna za Banku ili članicu PBZ Grupe, a ulaganje nema kotiranu tržišnu vrijednost na aktivnom tržištu razvija se interni model vrednovanja.

Vlasnička ulaganja u kojima PBZ posjeduje 20 posto ili više glasačkih prava vodi u svojim poslovnim knjigama kao ulaganja u pridružena i ovisna društva. Na konsolidiranoj osnovi PBZ Grupa kao pridružena i ovisna društva vodi ulaganje u PBZ Croatia osiguranje i ISP Card Zagreb. Navedena ulaganja ne kotiraju na burzi, a izračun njihove fer vrijednosti nije moguće izvršiti na način da bi se takva fer vrijednost s razumnom osnovom mogla potvrditi.

U nastavku je tablični prikaz vlasničkih ulaganja PBZ Grupe.

Tablica 28. Iznosi izloženosti po vlasničkim ulaganjima u knjizi banke

Vlasnička ulaganja u knjizi banke (u milijunima kn)		
	Bilančni iznos	Tržišna cijena
Vlasnička ulaganja u financijske institucije	30	-
koja kotiraju na burzi	-	-
ostala vlasnička ulaganja	30	-
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	29	15
koja kotiraju na burzi	15	15
ostala vlasnička ulaganja	14	-
UKUPNO	59	15

U nastavku je tablični prikaz ukupnih realiziranih i nerealiziranih dobitaka/gubitaka od vlasničkih ulaganja u knjizi banke.

Tablica 29. Ukupni realizirani i nerealizirani dobitci/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke

Vlasnička ulaganja u knjizi banke (u milijunima kn)	Realizirani i nerealizirani dobitci/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Kumulativni realizirani dobitci/gubici od prodaje ili prestanka držanja vlasničkih ulaganja na neki drugi način tijekom izvještajnog razdoblja	Nerealizirani dobitci/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke	
			Ukupno nerealizirani dobitci/gubici	Iznos nerealiziranih gubitaka i iznos očekivanog gubitka po vlasničkim ulaganjima uključen u izračun osnovnog ili dopunskog kapitala
Vlasnička ulaganja u financijske institucije	-	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-	-
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	(5)	2	(7)	(1)
koja kotiraju na burzi	(8)	(1)	(7)	(1)
ostala vlasnička ulaganja	3	3	-	-
UKUPNO	(5)	2	(7)	(1)

11. Izloženost kamatnom riziku u knjizi banke

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke nepovoljnim promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na ekonomsku vrijednost knjige banke, ali i na neto kamatni prihod.

Rizik promjene kamatnih stopa

Primarni izvori rizika promjene kamatnih stopa su sljedeći:

- rizik ročne neusklađenosti („repricing risk”) koji proizlazi iz vremenske neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja kamatnih stopa (za promjenjive kamatne stope) pozicija knjige banke;
- rizik promjene nagiba i oblika krivulje prinosa („yield curve risk”); te
- rizik osnovice („basis risk”) koji proizlazi zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope

Izloženost kamatnom riziku u knjizi banke mjeri se kao promjena ekonomske vrijednosti knjige banke koja je nastala kao rezultat primjene pozitivnog paralelnog pomaka za 100 baznih bodova te se limitira iznosima definiranim Politikom upravljanja kamatnim rizikom. Mjerenje izloženosti kamatnom riziku – riziku ročne neusklađenosti, krivulje prinosa te riziku osnovice - Banka provodi mjesečnom učestalošću. Istom dinamikom Banka provodi testiranje otpornosti na stres pri čemu koristi dva seta scenarija: scenariji kreirani obzirom na povijesno kretanje referentnih tržišnih kamatnih stopa te proizvoljni stresni scenariji (različiti oblici krivulja prinosa).

Radi procjene osjetljivosti neto kamatnog prihoda, Banka provodi paralelne kamatne šokove na razini knjige banke unutar vremenskog horizonta od 12 mjeseci, a osjetljivost se također limitira iznosom definiranim Politikom upravljanja kamatnim rizikom i prati mjesečno.

Pretpostavke korištene za mjerenje izloženosti kamatnom riziku

Za interno mjerenje kamatnog rizika Banka koristi niz pretpostavki propisanih internim metodologijama koje su usklađene s Grupnim standardima te prilagođene domaćim uvjetima (specifičnostima proizvoda i tržišta). Korištene pretpostavke u najvećoj su mjeri usklađene i s HNB-ovom Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke (definiranje i tretman kamatno osjetljivih pozicija – tretman dužničkih vrijednosnih papira, repo/obrnutih repo transakcija, stavaka kod kojih je kreditna institucija izvršila rezerviranja, izvanbilančne stavke kao i dospjele pozicije se ne smatraju kamatno osjetljivim stavkama) koja ograničava izloženost banaka kamatnom riziku i sukladno kojoj banka sastavlja obvezna regulatorna izvješća kao i niže navedene podatke o ukupnoj izloženosti kamatnom riziku.

Tablica 30. Kamatni rizik u knjizi banke – promjene ekonomske vrijednosti/dobiti

Promjene ekonomske vrijednosti/dobiti po valutama (u milijunima kuna)	Kamatni rizik za stavke u knjizi banke	
	Kamatni šok 1 (+/- 200 baznih bodova)	
	Smanjenje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije	Povećanje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije
Valuta CHF	(8)	-
Valuta EUR	-	22
Valuta HRK	-	154
Ostale valute (ukupno)	(19)	-
UKUPNO	(27)	176
PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI		149

12. Tehnike smanjenja kreditnog rizika

12.1. Metodologija

Obzirom da pri izračunu izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom Grupa primjenjuje standardizirani pristup, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koristi tehnike smanjenja kreditnog rizika u skladu s Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija⁶.

Metodologija izračuna izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, kao i minimalni kriteriji za priznavanje svakog pojedinog instrumenta osiguranja, načine i dinamiku inicijalne i ponovnih procjena vrijednosti, propisani su internim aktima. Ispravna primjena u procesu izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik osigurana je kontrolnim točkama integriranim u sam proces izračuna.

Grupa u izračun jamstvenog kapitala uključuje na propisan način samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve zahtjeve iz Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, pri čemu kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti umanjn zbog korištenja tehnika umanjenja kreditnog rizika ne može biti viši od kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti koji je izračunat za isti plasman - bez primjene tehnika umanjenja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti⁷ Grupa istovremeno koristi više vrsta kreditne zaštite. U takvim slučajevima tijekom primjene standardiziranog pristupa iznos izloženosti dijeli se na zasebne dijelove od kojih je svaki pokriven jednom vrstom kreditne zaštite te se nakon toga za svaki dio izloženosti zasebno izračunavaju kapitalne potrebe na način propisan Odlukom o adekvatnosti kapitala.

Grupa u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom (ponderirana rizična aktiva) uključuje utjecaj ročne neusklađenosti koja nastaje kada je preostali rok do dospijea ugovorene kreditne zaštite kraći od dospijea zaštićene izloženosti. Pod dospijecom kreditne zaštite smatra se

⁶ Odluka o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija (NN br. 1/2009., 75/2009., 02/2010 i 118/2011)

⁷ Izloženost po osnovi jedne kreditne partije/jednog plasmata/jednog rizičnog proizvoda.

razdoblje do najranijeg datuma na koji može doći do prestanka kreditne zaštite. S tim u vezi, Grupa ne priznaje instrumente kreditne zaštite ako:

- je preostalo dospijeće kreditne zaštite kraće od tri mjeseca i kraće od dospijeća odnosno izloženosti i
- postoji ročna neusklađenost, a ugovoreni (izvorni) rok dospijeća kreditne zaštite kraći je od jedne godine.

12.2. Instrumenti kreditne zaštite

Sukladno definicijama iz Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik po standardiziranom pristupu, Grupa koristi sljedeće vrste kreditne zaštite:

- materijalnu kreditnu zaštitu i
- nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

- novčani depozit;
- dužnički vrijednosni papiri središnjih država ili središnjih banaka te institucija i ostalih osoba, a koji imaju kreditni rejting u skladu s Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija;
- dionice ili konvertibilne obveznice koje nisu uključene u glavni burzovni indeks, ali kojima se trguje na priznatoj burzi
- udjeli u investicijskim fondovima

Kod instrumenata materijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se izloženosti umanjuju za vrijednost primljene kreditne zaštite koja ispunjava zahtjeve za priznavanje⁸, a prije primjene pondera rizika na istu.

Ostala materijalna kreditna zaštita

- polica životnog osiguranja;

Kod instrumenata ostale materijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika korigiran u ovisnosti o ponderu rizika pružatelja kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita

- garancije i kontra-garancije prihvatljivih pružatelja kreditne zaštite:
  - a. središnje države i središnje banke,
  - b. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
  - c. multilateralne razvojne banke,
  - d. međunarodne organizacije čijim se izloženostima dodjeljuje ponder 0%,
  - e. javna državna tijela iz dijela koja imaju tretman "središnje države",
  - f. institucije i
  - g. ostala trgovačka društva, uključujući i nadređena, podređena i pridružena trgovačka društva kreditne institucije pod uvjetom da imaju kreditni rejting priznate VIPKR za koji je Hrvatska narodna banka utvrdila da pripada najmanje 2. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje

⁸ Sukladno "Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija (NN br. 1/2009., 75/2009., 02/2010 i 118/2011)

izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija.

Grupa za osiguranje plasmana najvećim dijelom koristi garancije izdane od strane središnje države te lokalne uprave, dok se preostali dio odnosi na garancije banaka i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo.

Kod instrumenata nematerijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika pružatelja nematerijalne kreditne zaštite. U nastavku je tablični prikaz izloženosti PBZ Grupe koje su pokriveni instrumentima kreditne zaštite, po standardiziranom pristupu.

Tablica 31. Iznosi izloženosti s obzirom na primijenjene tehnike smanjenja kreditnog rizika po standardiziranom pristupu

Kategorije izloženosti (u milijunima kuna)	Materijalna kreditna zaštita		Nematerijalna kreditna zaštita
	Iznosi izloženosti pokriveni financijskim kolateralom	Iznosi izloženosti pokriveni ostalim priznatim kolateralima	Iznosi izloženosti pokriveni garancijama/kontragarancijama ili kreditnim derivatima
Središnje države i središnje banke	0	0	0
Tijela regionalne ili lokalne uprave	0	0	0
Javna državna tijela	738	0	4.760
Multilateralne razvojne banke	0	0	0
Institucije (kreditne i ostale)	28	0	0
Međunarodne organizacije	0	0	0
Trgovačka društva	236	0	1.030
Stanovništvo	430	135	84
Potraživanja u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0
Potraživanja u obliku ulaganja u investicijske fondove	0	0	0
Ostale stavke	9	0	49
UKUPNO	1.442	135	5.923